

Lekcija 02

IZRADA OSNOVNOG HTML DOKUMENTA

dr Miroslava Raspopović, Andrej Stanišev, Jovana Kovač

IZRADA OSNOVNOG HTML DOKUMENTA

Uvod

01

02

03

04

Uvod

**Povezivanje
stranice**

HTML Tagovi

Izrada stranice

Primer i rešenje

☐ *Sadržaj*

- *WWW*
- *Hiperveze*
- *Slanje emaila pomoću hiperveze*
- *Slika kao hiperveza*

1. *HTML Tagovi*
2. *MAP Tag*

1. *Kreiranje HTML dokumenta*
2. *Zaglavlje i telo HTML dokumenta*
3. *HTML tabele*
4. *HTML forme*
5. *Elementi stranice*

☐ *Primer i rešenje današnje lekcije*

UVOD

Cilj ovog predavanja je da objasni rad sa HTML markap jezikom u cilju pravljenja jednostavne veb strane

U ovom predavanju biće reči o:

1. Povezivanju stranica
2. HTML tagovima
3. Izradi HTML stranica

Povezivanje stranica - hiperveze

-
- *WWW*
 - *Hiperveze*
 - *Slanje emaila pomoću hiperveze*
 - *Slika kao hiperveza*

01

WWW

Najvažnija mogućnost HTML jezika je kreiranje hiperveza (engl. hyperlink), odnosno sposobnost međusobnog povezivanja stranica

World Wide Web, skraćeno WWW, čini ogroman broj dokumenata – Web strana, koje su međusobno povezane tako da se može prelaziti sa jedne na drugu. HTML (engl. *Hypertext Markup Language*) je jezik koji služi za pripremu dokumenata koje prikazuju Web čitači i koristi se za formatiranje teksta, dodavanje slika, zvuka, video zapisa itd. HTML predstavlja ključni mehanizam za međusobno povezivanje Web strana.

Organizacija koja se često naziva „Ujedinjenim nacijama *Web-a*“ je *World Wide Web Consortium* (www.w3.org), skraćeno W3C. Cilj organizacije je da propagira univerzalnost u kreiranju dokumenata za *web*. Ideja je da se sve kompanije koje se na posredan ili neposredan način bave *web*-om ujedine i slože oko standarda i onda da probaju da razdvoje svoje proizvode prema brzini, lakoći korišćenja, ceni i sl.

POVEZIVANJE HTML DOKUMENATA

Hiperveze su važan deo svih HTML dokumenata objavljenih na WWW

Mogućnost povezivanja različitih dokumenata je jedno od najvažnijih svojstava WWW. Ova sposobnost, bez obzira na razdvojenost različitih sadržaja, zaslužna je za neverovatno moćan sistem razmene informacija. Uticaj ovog pristupa je toliko jak da primorava čitave industrije da mu se prilagođavaju. Web je promenio i nastavlja da menja način ljudskog života – učenja, komuniciranja, kupovine itd.

Hiperveze su važan deo svih HTML dokumenata objavljenih na WWW. Ove veze se koriste da bi povezale stranice sa nekim drugim resursima na WWW. Taj resurs može biti druga stranica, slika ili epošta. Tekst hiperveze se obično prikazuje u drugačijoj boji da bi se razlikovao od ostalog teksta i po pravilu je podvučen. Kada se mišem prelazi preko teksta hiperveze kursor se menja, obično u simbol šake, kako bi ukazao na to da biranje tog teksta vodi do nekog povezanog materijala.

ZADATAK: POVEZIVANJE DOKUMENATA I PRIKAZIVANJE SLIKE

Za kreiranje hiperveza koristimo početni `<A>` i završni `` tag

Primer:

Napraviti dokument **strana1.html** na kojem će se nalaziti tekst: „KLIKNI OVDE“. Zatim, kreirati dokument na kojem će se nalaziti slika **smiley.jpg** koju možete preuzeti sa e-learning sistema.

Dokument snimiti kao **strana2.html**. Potom hipervezom povezati ova dva dokumenta tako da kada se u dokumentu **strana1.html** klikne na tekst: „KLIKNI OVDE“, u Web čitaču se prikaže dokument **strana2.html**.

Rešenje:

Za kreiranje hiperveza koristimo početni `<A>` i završni `` tag (A – skraćeno od *Anchor*, na engleskom sidro). U okviru početnog `<A>` taga definišemo hipervezu uz pomoć atributa `HREF` čija vrednost predstavlja lokaciju HTML dokumenta koji želite da prikazete u čitaču kada se na vezu klikne.

Ako dokumente snimamo u isti direktorijum dovoljno je da se navede samo naziv dokumenta.

Slika-1 Smiley

REŠENJE: POVEZIVANJE DOKUMENATA I PRIKAZIVANJE SLIKE

Da bi hiperveza kreirana na ovaj način mogla da funkcioniše, potrebno je da dokumenti budu u istom direktorijumu

Dokument **strana1.html** može da izgleda ovako:

```
<HTML>
<HEAD>
</HEAD>
<BODY>
  <A HREF="strana2.html">KLIKNI OVDE</A>
</BODY>
</HTML>
```

Dokument se zatim snima na već poznati način. Na isti način pripremamo i sledeći dokument, i snimamo ga kao **strana2.html**. Da bi hiperveza kreirana na ovaj način mogla da funkcioniše, potrebno je da dokumenti budu u istom direktorijumu. Isto važi i za sliku koju prikazujemo kod drugog dokumenta.

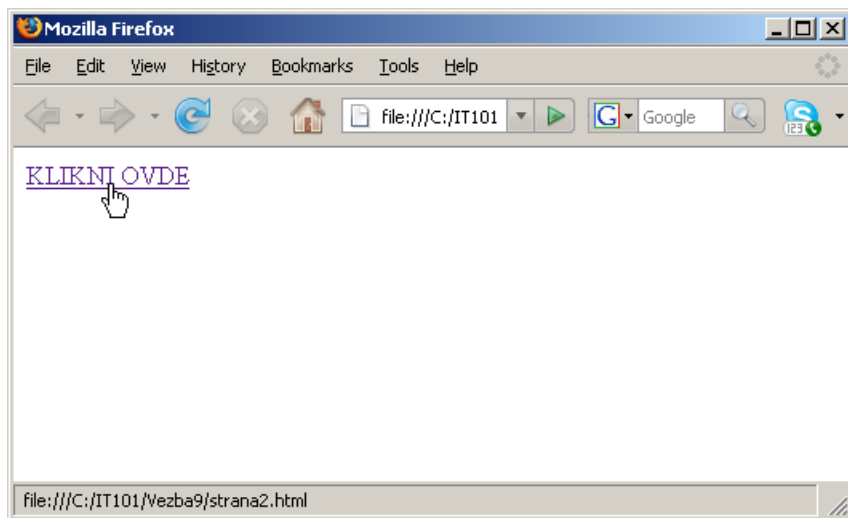
```
<HTML>
<HEAD>
</HEAD>
<BODY>
  <IMG SRC="smiley.jpg">
</BODY>
</HTML>
```


PRIKAZ REZULTATA

Da biste u dokumentu napravili vezu prema nekoj postojećoj lokaciji na Internetu, atributu HREF dodeljujete odgovarajući URL.

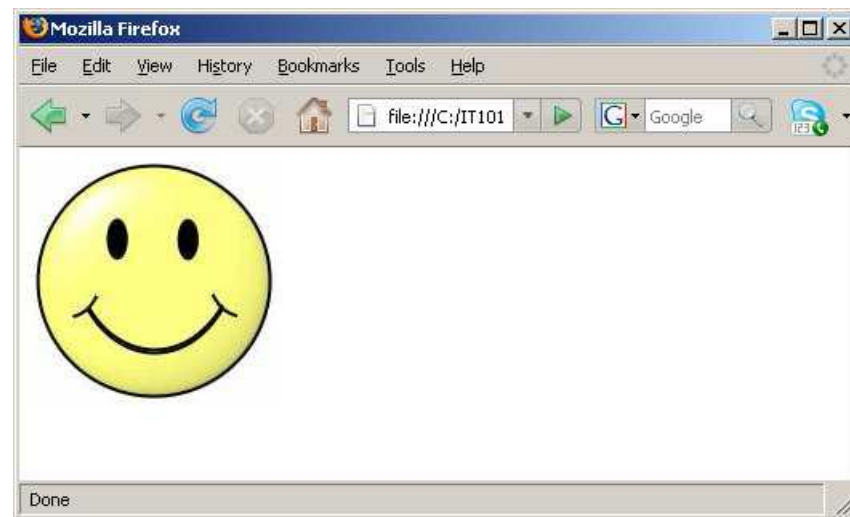
Nakon otvaranja prvog dokumenta i klika na tekst KLIKNI OVDE, u Web čitaču pojavljuje se drugi dokument.

Primitićete da se prilikom postavljanja kursora na hipervezu kod nekih Web čitača u statusnoj liniji, na primer u donjem levom uglu, pojavljuje adresa dokumenta koji se otvara klikom na vezu.

Slika-2 Prva strana

Da biste u dokumentu napravili vezu prema nekoj postojećoj lokaciji na Internetu, atributu HREF dodeljujete odgovarajući URL.

Slika-3 Druga strana

PRIMER HIPERVEZE ZA SLANJE EMAILA

Kod prve veze vrednost atributa HREF je Web adresa FIT-a

Primer:

Kreirati HTML dokument koji će u Web čitaču prikazati sledeće:

[Studiram na UM-u. Kliknite ovde da mi pošaljete poruku.](#)

FIT predstavlja hipervezu prema sajtu Univerziteta Metropolitan – www.metropolitan.edu.rs, a tekst: „Kliknite ovde da mi pošaljete mail“, treba da omogući slanje elektronske pošte studentu Petrović Petru na adresu:

<mailto:petrovic.petar@metropolitan.ac.rs>

Rešenje:

Za kreiranje ovog dokumenta koriste se isti tagovi kao i kod prethodnog primera. Kod prve veze vrednost atributa **HREF** je Web adresa FIT-a. Za pokretanje odgovarajućeg programa za razmenu elektronske pošte, atributu dodeljujemo e-mail adresu ispred koje se nalazi deo: **mailto:**. Rešenje za ovaj primer može izgledati ovako:

```
<HTML>
<HEAD>
</HEAD>
<BODY>
  Studiram na<A
  HREF="http://www.metropolitan.edu.rs">UM</A>-u.<BR />
  <A HREF="mailto:petrovic.petar@metropolitan.ac.rs">Kliknite
  ovde da mi pošaljete poruku</A>.
</BODY>
</HTML>
```

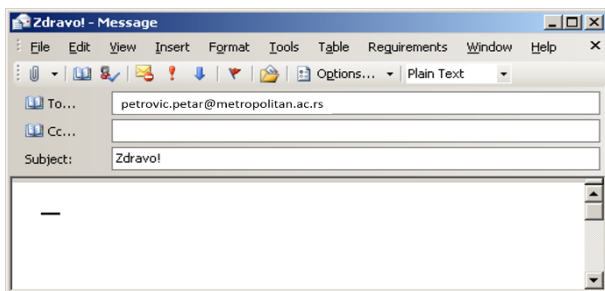
SLANJE EMAIL-A POMOĆU HIPERVEZE

Klikom na drugi red otvara se odgovarajući program, odnosno prazna e-mail poruka

Snimljeni dokument prikazan u čitaču izgleda kao na slici 4.

Slika-4 Dokument sa vezom

Slika-5 Unapred popunjena 'Subject' i 'To' polja

Klikom tekst UM u prvom redu dokumenta u Web čitaču otvara se sajt FIT-a. Klikom na drugi red otvara se odgovarajući program, odnosno prazna e-mail poruka. Obratite pažnju da efekti ove druge opcije zavise od toga koji program koristite za razmenu pošte, ali i od podešavanja pojedinih Web čitača. U slučaju da želite da odmah bude popunjeno i Subject: polje poruke (Slika 8.3), potrebno je da deo dokumenta sa vezom za pisanje poruke izgleda ovako:

```
<AHREF="mailto:petrovic.petar@metropolitan.ac.rs?subject=Pozdrav!">Kliknite ovde da mi pošaljete poruku</A>
```

gde je vrednost parametra subject, tekst koji će se nalaziti u datom polju programa za pisanje poruke. Pojedini programi za pisanje i razmenu pošte ne podržavaju ovu opciju.

SLIKA KAO HIPERVEZA

U red gde je u dokument umetnuta slika dodajemo početni <A> i završni tag

Primer:

Kreirati HTML dokument gde će slika **smiley.jpg** korišćena kod prvog primera ove vežbe predstavljati vezu prema sajtu UM-a.

Rešenje:

Za ovaj primer možemo da koristimo postojeći dokument **strana2**. Potom, red gde je u dokument umetnuta slika dodajemo početni <A> i završni tag, na sledeći način:

```
<A HREF="http://www.metropolitan.edu.rs"><IMG SRC="smiley.jpg" /></A>
```

U početnom <A> tagu nalazi se atribut HREF čija je vrednost URL sajta FIT-a. Kada promenu snimimo i dokument otvorimo u Web čitaču, klikom na sliku otvaramo sajt FIT-a.

HTML Tagovi

-
1. *HTML Tagovi*
 2. *MAP Tag*

02

HTML TAGOVI

Tagovi se nalaze između znakova manje od (<) i veće od (>), a koji označavaju tip sadržaja.

Najvažnija mogućnost HTML jezika je kreiranje *hiperveza* (engl. *hyperlink*), odnosno sposobnost međusobnog povezivanja stranica. Hiperveze omogućavaju prelazak sa jedne strane na drugu jednostavnim klikom miša. Suština HTML jezika je u *tagovima*, ključnim rečima koje se nalaze između znakova manje od (<) i veće od (>), a koji označavaju tip sadržaja.

Generalno, postoje početni i završni tag. Krajnji tag se od početnog razlikuje dodatnim znakom / ispred ključne reči. Tagovi su način da se Web čitaču izdaju instrukcije.

Sledi spisak najčešće korišćenih HTML tagova:

- `<HTML></HTML>` Identifikuje dokument kao HTML dokument
- `<HEAD></HEAD>` Identifikuje glavu HTML dokumenta
- `<BODY></BODY>` Identifikuje telo HTML dokumenta
- `<TITLE></TITLE>` Precizira naslov HTML dokumenta
- `<H1></H1>...<H6></H6>` Postavlja veličinu fonta kao jednu od šest unapred definisanih veličina
- `<P></P>` Označava pasus na stranici
- `` Bold format teksta
- `<I></I>` Italic format teksta
- `<U></U>` Podvlačenje teksta (Underline)
- `` Postavljanje slike
- `<A>` Postavljanje hiperveze
- `
` Pomeranje tačke umetanja u sledeći red
- `` Kreiranje spiska uz pomoć oznaka
- `` Kreiranje numerisanog spiska
- `` Identifikuje jednu stavku u okviru spiska

MAP TAG

Svi brojevi koji se koriste u atributu COORDS daju se u pikselima u odnosu na gornji levi ugao slike

Osnovni tag koji se koristi za pravljenje slikovne mape je `<MAP>` koji predstavlja okvir za sve podatke koji se tiču slikovne mape, definiše delove mape i hipervezama povezane strane. Atribut `NAME` definiše ime mape koja će se koristiti.

Podaci u mapi kodiraju se uz pomoć taga `<AREA>` koji uključuje nekoliko atributa za opisivanje oblasti slikovne mape:

- **href**, definiše adresu dokumenta koji je povezan sa tim delom mape,
- **shape**, opisuje geometrijski oblik slike, i
- **coords**, predstavlja koordinate koje opisuju veličinu i položaj definisane oblasti.

Kao vrednosti atributa **href**, u ovom slučaju, pojavljuju se adrese četiri dokumenta iz primera sa vežbi. I u ovom slučaju podrazumeva se da se svi HTML dokumenti nalaze u istom direktorijumu.

Atribut **shape** opisuje oblik oblasti mape kojoj će biti dodata hiperveza i može imati jednu od sledećih vrednosti:

- **rect**, pravougaonik određen koordinatama gornjeg levog i donjeg desnog ugla,
- **circ**, krug određen koordinatama centra i poluprečnikom, ili
- **poly**, poligon određen nizom koordinata međusobno povezanih tačaka.

Svi brojevi koji se koriste u atributu **coords** daju se u pikselima u odnosu na gornji levi ugao slike.

Za ovaj primer, u skladu sa datom slikom, zadata su dva kruga obeležena žutom bojom u dokumentu datom u nastavku, jedan trougao obeležen crvenom bojom i jedan pravougaonik obeležen zelenom bojom.

POVEZIVANJE MAP TAGA SA SLIKOM

*Podaci o mapi povezuju se sa slikom pomoću atributa USEMAP u tagu *

Podaci o mapi povezuju se sa slikom pomoću atributa USEMAP u tagu koji se nalazi izvan dela između početnog <MAP> i završnog </MAP> tag. U datom dokumentu ovaj deo je obeležen sivom bojom. Vrednost USEMAP atributa za tu sliku, identifikuje podatke o mapi koja se nalazi u HTML dokumentu. Svaka mapa unutar HTML dokumenta ima ime definisano atributom NAME u tagu <MAP>. To ime se koristi u atributu USEMAP za povezivanje mape sa slikom. Kako se mapa obično nalazi unutar iste strane na kojoj će se i koristiti, ispred imena mape se navodi simbol #.

```
<HTML>
<HEAD>
</HEAD>
<BODY>
  <MAP NAME="Primer">
    <AREA HREF="prvi.html" SHAPE="circ" COORDS="50,50,50">
    <AREA HREF="drugi.html" SHAPE="circ" COORDS="250,50,50">
    <AREA HREF="treci.html" SHAPE="poly" COORDS="150,80,100,220,200,220">
    <AREA HREF="cetvrti.html" SHAPE="rect" COORDS="25,250,275,300">
  </MAP>
  <IMG SRC="mapa.jpg" BORDER="0" USEMAP="#Primer" WIDTH="300"
  HEIGHT="300">
</BODY>
</HTML>
```


PRIKAZ SLIKOVNE MAPE

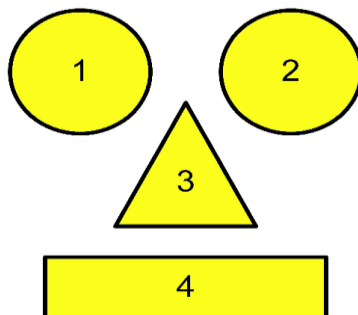
Postoje posebni programi za keiranje slikovnih mapa koji pojednostavljaju proces kreiranja

Može se zaključiti da se kreiranje slikovne mape obavlja u dva koraka:

1. u okviru `<MAP>` taga definišu se delovi sa hipervezama, i

2. podaci o mapi povezuju se sa slikom uz pomoć atributa `USEMAP` u tagu `<MAP>`.

Klikom na oblast u prozoru čitača otvara se dokument čiji je broj naveden u obliku. Delovi slikovne mape mogu da se preklapaju i tada prednost ima onaj deo koji ranije definisan u dokumentu. Postoje posebni programi za keiranje slikovnih mapa koji pojednostavljaju proces kreiranja. Kada se mapa kreira „ručno“, postoji mogućnost, naročito kod složenijih slika, da se definisane oblasti mape ne poklapaju tačno sa željenim delovima slika.

Slika-7 Mapa

Izrada stranice

-
1. *Kreiranje HTML dokumenta*
 2. *Zaglavlje i telo HTML dokumenta*
 3. *HTML tabele*
 4. *HTML forme*
 5. *Elementi stranice*

03

KREIRANJE HTML DOKUMENTA

Za kreiranje HTML dokumenta može se koristiti bilo koji program za obradu teksta

Primer:

Koristeći *Notepad* editor kreirati HTML dokument sa osnovnim delovima: zaglavljem i telom, koji će u Web čitaču prikazati tekst: UM – Univerzitet Metropolitan. Dobar dan. Dokument potom snimiti pod nazivom **primer1.html** u folderu **C:\IT101\Veжба7**, koji treba formirati iz editora.

Rešenje:

Za kreiranje HTML dokumenta može se koristiti bilo koji program za obradu teksta (tekst editor) kao što su *Notepad*, *Notepad ++*, *MS Word*, *WordPad*, *EmEditor*, *Emacs* i sl. Za ovaj primer korišće se *Notepad* – editor koji postoji u svim novijim verzijama *Windows* operativnog sistema. *Notepad* se pokreće na više načina, a na sledećoj slici prikazan je postupak pokretanja iz **START** menija

(START→All Programs→Accessories→Notepad)

Nakon toga na ekranu se pojavljuje Osnovni prozor *Notepad*.

ČUVANJE HTML DOKUMENTA

*Za snimanje dokumenta potrebno je u polju **File name**: unesite naziv dokumenta sa ekstenzijom **.htm** ili **.html**.*

Za snimanje HTML dokumenta koristi se opcija **File**→**Save As...** u *Notepad* editoru.

Za snimanje dokumenta potrebno je u polju **File name**: unesite naziv dokumenta sa ekstenzijom **.htm** ili **.html**. Za ovaj primer naziv dokumenta je **primer1.html**

Nakon unosa imena i pritiska na taster **Enter** ili aktiviranjem opcije **Save** u istom prozoru, pripremljeni dokument snimljen ja kao HTML dokument.

Aktiviranje snimljenog dokumenta, npr. dvostrukim klikom levog tastera miša u *Windows Explorer*-u na lokaciji **C:\IT101\Veжба7**, pokreće Web čitač i prikazuje se sadržaj snimljenog HTML dokumenta.

ZAGLAVLJE I TELO HTML DOKUMENTA

Osnovni delovi jednog HTML dokumenta su zaglavlje i telo

Osnovni delovi jednog HTML dokumenta su zaglavlje i telo. U njih se unose različiti sadržaji o čemu će više reči biti kasnije. Za razdvajanje ovih delova koriste se odgovarajući tagovi.

Za ovaj primer

- *potrebno je uneti sledeće početne tagove: `<HTML>`, `<HEAD>` i `<BODY>`,*
- *kao i odgovarajuće “zatvarajuće”, krajnje ili završne tagove `</HTML>`, `</HEAD>` i `</BODY>`.*

Tagovi `<HTML>` i `</HTML>` označavaju da se radi o HTML dokumentu. Između tagova `<HEAD>` i `</HEAD>` nalazi se zaglavlje, a `<BODY>` i `</BODY>` telo HTML dokumenta.

Da bi se neki tekst prikazao u Web čitaču, potrebno je uneti ga u telo dokumenta.

PRIKAZIVANJE TEKSTA U NASLOVU

Za prikazivanje teksta u naslovnoj liniji koriste se tagovi <TITLE> i </TITLE>

Primer:

Kreirati HTML dokument koji u naslovnoj liniji naslovnoj liniji Web čitača prikazuje tekst: UM, i tekst u telu formatirati tako da bude ispisan u dva reda na sledeći način:

UM – Univerzitet Metropolitan

Dobar Dan.

Rešenje:

Da bi se koristio već postojeći HTML dokument, što je čest slučaj, potrebno je u npr. *Windows Explorer*-u postaviti kursor na željeni dokument, pritisnuti desni taster miša i iz menija **Open With** izabrati opciju **Notepad**.

Za prikazivanje teksta u naslovnoj liniji koriste se tagovi <TITLE> i </TITLE>. Željeni tekst unosi se između ova dva taga i sve to je potrebno uneti u zaglavlje dokumenta. Da bi neki tekst bio prikazan **Bold** formatom potrebno je da se nalazi između i . Za početak novog reda koristi se tag
 bez završnog taga. Za pisanje teksta slovima *Italic* formata koriste se <I> i </I>.

HTML TABELE

HTML tabele se sastoje od redova i ćelija. Svaki red tabele može da sadrži jednu ili više ćelija.

Tabela je HTML element za prikazivanje tabelarnih podataka. U prošlosti su se HTML tabele često koristile kao mehanizam za raspoređivanje elemenata na stranici (layout), ali takvo korišćenje tabela se smatra lošom praksom od uvođenja CSS-a, i zato ga treba izbjegavati.

HTML tabele se sastoje od redova i ćelija. Svaki red tabele može da sadrži jednu ili više ćelija.

HTML tag za tabele je `<table>`, redove `<tr>` i ćelije `<td>`.

PRIMER HTML TABELE

Tabela ima dva reda, sa po dve ćelije.

Sledi kratak primer HTML tabele. Tabela ima dva reda, sa po dve ćelije.

```
<table>
<tr>
  <td> Dejan </td>
  <td> Maksimovic </td>
</tr>
<tr>
  <td> Milos </td>
  <td> Ljubinkovic </td>
</tr>
</table>
```


ATRIBUTI HTML TABELA

Redove tabele je moguće grupisati u header, telo i footer tagovima `<thead>` `<tbody>` i `<tfoot>`.

Redove tabele je moguće grupisati u header, telo i footer tagovima `<thead>` `<tbody>` i `<tfoot>`.

Ćelije tabele ne moraju biti jednakih dimenzija, tj. jedna ćelija može da zauzima više redova i kolona. Atributi *rowspan* i *colspan* elementa `td` kontrolišu veličinu ćelije.

Atribut `border` kontroliše debljinu okvira tabele.

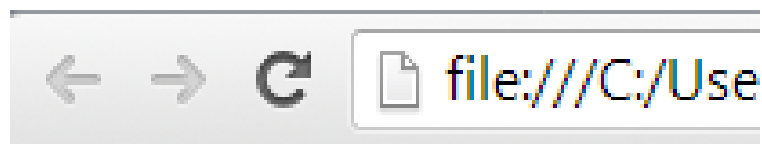
PRIMER TABELE SA ATRIBUTIMA

Čelije tabele ne moraju biti jednakih dimenzija, tj. jedna ćelija može da zauzima više redova i kolona. Atributi rowspan i colspan elementa td kontroliču veličinu ćelije.

Sledi primer tabele sa atributima border i colspan.

```
<table border="1">
  <thead>
    <tr>
      <th> Ime </th>
      <th> Prezime </th>
      <th> Plata </th>
    </tr>
  </thead>
  <tbody>
    <tr>
      <td> Marko </td>
      <td> Markovic </td>
      <td> 1000$ </td>
    </tr>
    <tr>
      <td> Mirko </td>
      <td> Mirkovic </td>
      <td> 1200$ </td>
    </tr>
    <tr>
      <td colspan="2"> Ukupna plata </td>
      <td colspan="1"> 2200$ </td>
    </tr>
  </tbody>
</table>
```

Tabela se u browseru prikazuje na sledeći način:

Ime	Prezime	Plata
Marko	Markovic	1000\$
Mirko	Mirkovic	1200\$
Ukupna plata		2200\$

Slika-1 Prikaz tabele

HTML FORME

Početak forme za slanje informacija počinje sa `<FORM>` i završava se sa `</FORM>`

Ako je potrebno da korisnik internet strane pošalje neke podatke to može da se uradi na dva načina.

Prvi je da se pošalju podaci na sajt gde bi te podatke dočekala CGI skripta sa serverske strane ili neki drugi serverski program i obradili poslate podatke. Drugi način bi bio da se prikupljeni podaci pošalju na neku email adresu. Možemo da pošaljemo i na više email adresa ali svaka adresa mora od sledeće da bude odvojena zarezom. Način slanja na email će biti korišćen u našem primeru. Poslate informacije će biti kodirane kao običan tekst.

Korisnik podatke unosi u polja za unos podataka. Ta polja imaju standardne grafičke komponente kao što su combobox, tekstualno polje... Kada korisnik odluči da informacije pošalje pritiska dugme Submit i time se sve informacije koje se nalaze u poljima skupljaju i šalju.

Da bi mogli da definišemo koje informacije treba da se prikupe pre slanja imamo tag FORM koji je zadužen za definisanja formi. Početak forme za slanje informacija počinje sa `<FORM>` i završava se sa `</FORM>` .

```
<FORM METHOD=POST ACTION="mailto:  
primeremail@metropolitan.edu.rs "  
ENCTYPE="text/plain">
```

POLJE ZA UNOS TEKSTA

Polje u koje korisnik može da unese tekstualni podatak je TextField

Najčešći podatak koji očekujemo od korisnika je običan tekstualni podatak. Polje u koje korisnik može da unese tekstualni podatak je TextField. Sva polja u koje korisnik unosi podatke se u FORM-ama nazivaju inputi, a tipom određujemo koja je vrsta inputa. Odnosno tag kojim se označava polje za unos podatka je INPUT. Za tekstualna polja tip inputa je TEXT.

```
<INPUT TYPE=TEXT NAME="Ime" VALUE="Bezimeni"  
      SIZE=30>
```

Svaki input mora da ima naziv (name). Tako dolazimo do toga da svaki input mora da ima dva parametra, to su TYPE i NAME. Osim ova dva obavezna možemo da imamo i opcione parametre. Opcioni parametri ponekad zavise od tipa inputa. Za tekstualne inpute ne obavezni parametri mogu biti SIZE, VALUE i MAXLENGTH.

Parametar VALUE nam daje default vrednost tog polja. To znači ako korisnik ne unese ništa u to polje podrazumevana vrednost definisana ovim parametrom će se poslati umesto korisnikovih informacija.

SIZE određuje veličinu polja u koje korisnik unosi podatke dok parametar MAXLENGTH određuje koliko karaktera korisnik može maksimalno da unese. Polje mu neće dozvoliti da unese više karaktera nego što je vrednost ovog parametra

```
<INPUT TYPE=TEXT NAME="Ime" SIZE=30 MAXLENGTH=10>
```

PASSWORD POLJE

*Password polje se razlikuje od običnog tekstualnog samo po tome što ispisuje * dok se kuca u njemu.*

Pod varijanta tekstualnog polja je password polje. Ovo polje se razlikuje od običnog tekstualnog samo po tome što ispisuje * dok se kuca u njemu.

```
<INPUT TYPE=PASSWORD NAME="Korisnički password">
```

RADIO DUGME

Ako korisnik treba da bira jednu od ponuđenih mogućnosti to možemo da realizujemo pomoću komponente Radio Button

Ako korisnik treba da bira jednu od ponuđenih mogućnosti to možemo da realizujemo pomoću komponente Radio Button. Vrednost TYPE parametra INPUT taga je RADIO za ovu komponentu. Ona obezbeđuje kružić sa tekstom pored. Samo jedan kružić može da bude odabran u jednom trenutku. Naravno ovo se odnosi samo na one Radio dugmiće koji pripadaju istoj grupi.

Nekoliko Radio dugmića smeštamo u istu grupu tako što im damo istu vrednost NAME parametra. Da bi funkcionisanje ove komponente imalo smisla moramo da imamo bar još jedan parametar VALUE koji treba da ima različite vrednosti za različite radio dugmiće.

U mogućnosti smo da odredimo koji od radio dugmića će biti odabran u trenutku pojavljivanja HTML strane. Dodatni parametar CHECKED bez vrednosti određuje da komponenta koja ima ovaj parametar je od početka odabrana. Moramo sami da vodimo računa o tome da ne bi trebalo da imamo više Radio dugmića sa ovim parametrom.

```
<INPUT TYPE=RADIO NAME="BEST FRIEND" VALUE="Ed" CHECKED> Edvard Butić<BR>
```

```
<INPUT TYPE=RADIO NAME="BEST FRIEND" VALUE="Rick"> Ricky Martin<BR>
```

```
<INPUT TYPE=RADIO NAME="BEST FRIEND" VALUE="Tom"> Tomislav Budić<P>
```

ŠTIKLIRANO POLJE (CHECKBOX)

Za razliku od radio dugmića gde ime ostaje isto radi grupisanja kod štikliranog polja ime je različito za svako polje ali je vrednost (VALUE) obično ista za sva polja

Sledeća često korišćena komponenta je štiklirano polje. To je text koji pored sebe ima kvadratić koji se štiklira kad korisnik klikne na njega i odštiklira kad se ponovo klikne na isti. Ova komponenta je `INPUT TYPE=CHECKEDBOX`. Za razliku od radio dugmića gde ime ostaje isto radi grupisanja kod štikliranog polja ime je različito za svako polje ali je vrednost (VALUE) obično ista za sva polja. Kao i kod radio dugmeta možemo da koristimo parametar `CHECKED` da naznačimo da je neka stavka štiklirana još prilikom prvog učitavanja HTML strane. Za razliku od radio dugmića kod štikliranog polja parametar `CHECKED` može da se pojavi i na više stavki istovremeno.

```
<INPUT TYPE=CHECKBOX NAME="ED" VALUE="YES" CHECKED> Edvard Butić<BR>
```

```
<INPUT TYPE=CHECKBOX NAME="Rick" VALUE="YES"> Ricky Martin<BR>
```

```
<INPUT TYPE=CHECKBOX NAME="Tom" VALUE="YES" CHECKED> Tomislav Budić<BR>
```

LISTA

*Ako želimo da jedna od stavki sa liste bude uvek ponuđena onda koristimo parametar **SELECTED**.*

Kada želimo da nekoliko stvari stavimo u listu pa da korisnik odabira jednu iz liste možemo da koristimo tag `SELECT`. Tag `SELECT` ima sličnu namenu kao i tag `INPUT`. Kao i kod `INPUT` taga neophodno je da `SELECT` tag ima naziv. Nakon toga idu Tagovi (ne parametri kao kod `INPUT` taga) `OPTION` pri čemu svaki predstavlja novu stavku u ponuđenoj listi. Svaka opcija treba da ima `VALUE`. Ako želimo da jedna od stavki sa liste bude uvek ponuđena onda posle `VALUE` parametra odgovarajuće `OPTION` stavke stavimo i parametar `SELECTED`.

```
<SELECT NAME="BEST FRIEND">
<OPTION VALUE="ED">Ed
<OPTION VALUE="RICK">Ricky
<OPTION VALUE="TOM">Tom
<OPTION VALUE="PERA">Pera
<OPTION VALUE="MIKA">Mika
<OPTION VALUE="ZIKA" SELECTED>Žika
<OPTION VALUE="BOLE">Bole
</SELECT>
```


TEXT AREA

Pomoću atributa ROWS možemo da definišemo koliko redova će biti visoko polje za unos

Ponekad želimo da ostavimo korisniku veći prostor za unos teksta. Ovo se radi pomoću komponente koja se zove Text Area i ima odgovarajući tag istog naziva TEXTAREA. Kao i ostale komponente za unos podataka neophodno je da ima ime (NAME). Dok su ostali parametri samo opcioni. Pomoću atributa ROWS možemo da definišemo koliko redova će biti visoko polje za unos a pomoću atributa COLS definišemo širinu polja za unos.

Kad je reč o ovom tipu polja za unos postavlja se pitanje kako će duži text da se ponaša u takvom prostoru. Da li će da se prelama na sledeći red ili ne kad je tekst duži nego što je širina polja. Ovo se pitanje reguliše pomoću parametra WRAP. Parametar WRAP može da ima jednu od sledeće tri vrednosti: VIRTUAL, PHYSICAL ili OFF. OFF vrednost parametra određuje da nema prelamanja teksta dok druge dve određuju da li će da se tekst prelama samo vizuelno korisniku a slaće se ne prelomljen (vrednost parametra VIRTUAL) ili će da se prelama i korisniku i prilikom slanja (vrednost parametra PHYSICAL).

```
<TEXTAREA NAME="COMMENTS" ROWS=3 COLS=30  
  WRAP=VIRTUAL>  
</TEXTAREA>
```

WRAP=VIRTUAL | PHYSICAL | OFF

SKRIVENO POLJE

Skriveno polje se ne prikazuje u browseru.

U našem primeru prijave za kurs imamo problem da sve prijave imaju istu formu. Uzimamo iste podatke. Kako će se znati za koji kurs se korisnik prijavio.

Ovo može da se reši ubacivanjem skrivenih polja. Skriveno polje se ubacuje kao tag INPUT a type mu je HIDDEN. Ovaj tag mora da ima svoj naziv (parametar NAME) i vrednost (parametar VALUE). Naše prijave za kurseve mogu da izgledaju isto ali će na svakoj prijavi da se razlikuje ovo skriveno polje. Kad dobijemo email sa prijavom pored podataka koje je korisnik uneo stojaće i ovaj sakriveni podatak.

<INPUT TYPE=HIDDEN NAME="Prijava" VALUE="DB + ORM">

POLJE ZA UPLOAD FAJLA

U slučaju da šaljemo fajlove vrednost ENCTYPE parametra ne može da bude text/plain već mora da bude multipart/form-data

Kada pravimo forme ponekad želimo da nam korisnik pošalje neki fajl. Ovo se postiže upotrebom INPUT taga tipa FILE. Kada u okviru forme postoji i ovo polje onda mora da se vodi računa o vrednosti parametra ENCTYPE, FORM taga. U slučaju da šaljemo fajlove vrednost ovog parametra ne može da bude text/plain već mora da bude multipart/form-data

```
<INPUT TYPE=FILE NAME="myfile">
```

```
<FORM METHOD=POST ACTION="mailto:primeremail@metropolitan.edu.rs" ENCTYPE="multipart/form-data">
```

SUBMIT DUGME

Za potrebe slanja forme postoji SUBMIT dugme

Da bi forma bila poslata neophodno nam je da napravimo neku akciju koja će da izvrši samo slanje forme. Za potrebe slanja forme postoji SUBMIT dugme. Ovo dugme pravimo tako što INPUT tag-u kažemo da je tipa SUBMIT. Kada korisnik klikne na ovo dugme forma u kojoj je bilo ovo dugme će biti poslata. Ako se ne definiše parametar VALUE onda će na dugmetu pisati "Submit", VALUE parametar definiše text na dugmetu. Pored Submit dugmeta možemo da imamo i dugme za restartovanje forme.

Pomoću ovog dugmeta smo u mogućnosti da kompletnu formu restartujemo na prvobitne vrednosti.

Ovo dugme se pravi isto kao i SUBMIT samo što je TYPE parametar RESET.

```
<INPUT TYPE=SUBMIT VALUE="Posalji!">
```

```
<INPUT TYPE=RESET VALUE="Ponovo!">
```

Obično dugme se često ne uklapa u neki definisani izgled strane pa nam treba mogućnost da umesto običnog dugmeta postavimo sliku. Ovo je moguće uraditi ako kao parametar TYPE INPUT taga stavimo IMAGE. Moramo da obezbedimo i SRC parametar ako ovo radimo. Na ovaj način možemo da napravimo samo SUBMIT dugme a ne i reset dugme. Kao i obično kad je reč o slikama možemo da obezbedimo još dodatnih parametara kao što su WIDTH, HEIGHT, BORDER i ALT.

```
<INPUT TYPE=IMAGE SRC="submit.gif" WIDTH=94  
HEIGHT=26 BORDER=0 ALT="Submit">
```

Name	Value
Name	<input type="text"/>
Sex	☐ Male ☒ Female
Eye color	green ▾
Check all that apply	☐ Over 6 feet tall ☐ Over 200 pounds
Describe your athletic ability:	
<input type="text"/>	
<input type="button" value="Enter my information"/>	

Slika-2 HTML forma

Primer i rešenje

➤ *Primer i rešenje današnje lekcije*

04

PRIMER I REŠENJE DANAŠNJE LEKCIJE

Napraviti hyperlink ka omiljenom sajtu

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<body>

<p>Ova slika je link na koji mozete da kliknete.</p>

<a href="default.asp">
  

</body>
</html>
```

← Kopirajte ovaj kod u neki text editor po vašem izboru kako biste ga pokrenuli i videli rezultat.